

AÐALSKIPULAG RANGÁRÞINGS YTRA 2016-2028

Breyting aðalskipulags

Efnistaka við Langöldu, Landmannaafrétti

26.03.2024

Br. 15.11.2024

SAMÞYKKTIR

Aðalskipulagsbreyting þessi sem auglýst hefur verið samkvæmt 36. gr. skipulagslaga nr. 123/2010,

með síðari breytingum, var samþykkt af sveitarstjórn Rangárbings ytra þann 11.12.2024

Aðalskipulagsbreytingin var staðfest af Skipulagsstofnun þann 8.1.25

SKIPULAGSFERLI

Lýsing aðalskipulagsbreytingar var auglýst frá: 01.02.2024 með athugasemdafresti til: 29.02.2024.

Aðalskipulagsbreytingin var kynnt frá: _____ með athugasemdafresti til: _____.

Aðalskipulagsbreytingin var auglýst frá: 27.09.2024, með athugasemdafresti til: 13.11.2024.

Aðalskipulagsbreytingin var staðfest með auglýsingu í B deild Stjórnartíðinda: _____.

AÐALSKIPULAGSBREYTING

SKJALALYKILL

108288-GRG-001-V03

HÖFUNDUR

Margrét Sigurðardóttir/Brynja Rán Egilsdóttir

RÝNT

Ásgeir Jónsson/Brynja Rán Egilsdóttir

EFNISYFIRLIT

1	INNGANGUR	4
1.1	Skipulagsgögn	4
2	FORSENDUR OG STAÐHÆTTIR	4
3	TENGLI VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR	5
3.1	Landsskipulagsstefna 2024-20382015-2026	5
3.2	Aðalskipulag Rangárbings ytra 2016-2028	5
3.3	Orkustefna til ársins 2050	7
3.4	Þjóðlenda	8
3.5	Vatnaáætlun 2022-2027	8
3.6	Fornminjar	9
4	BREYTING Á AÐALSKIPULAGI	9
4.1	Breyting á uppdrætti	9
4.2	Breyting á greinargerð	9
5	UMHVERFISMATSSKÝRSLA	10
5.1	Tengsl við aðrar áætlanir	10
5.2	Umhverfispættir og áherslur	10
5.3	Valkostir	11
5.4	Mat á umhverfisáhrifum	12
5.4.1	Niðurstaða	12
6	SKIPULAGSFERLI, KYNNING OG SAMRÁÐ	13
6.1	Umsagnaraðilar	13
6.2	Skipulagsferli	13
6.3	Breytingar að lokinni auglýsingu	13

1 INNGANGUR

Gerð er breyting á Aðalskipulagi Rangárbings ytra 2016-2028 skv. 1. mgr. 36. gr. skipulagslaga nr. 123/2010. Í gildandi aðalskipulagi er svæðið skilgreint sem skógræktar- og landgræðslusvæði (SL26), og innan hverfisverndar HV13 Rangárvalla- og Landmannaafréttur. Þar að auki er svæðið þjóðlenda.

Gert er ráð fyrir enduropnun efnistökusvæðis í Langöldu sem verður m.a. nýtt fyrir framkvæmdir við gerð vindlunda ofan Búrfells. Gert er ráð fyrir allt að 250.000 m³ efnistöku fram til ársins 2030. Heildarstærð efnistökusvæðis er um 11,4 ha.

Í samræmi við lög um mat á umhverfisáhrifum framkvæmda og áætlana nr. 111/2021, liður 2.02 í 1. viðauka eru framkvæmdirnar, sem fyrirhuguð skipulagsbreyting mun taka til, tilkynningaskyldar. Fyrirspurn um matsskyldu verður unnin samhliða skipulagsáætlunum og send til Skipulagsstofnunar.

1.1 Skipulagsgögn

Gerð er breyting á greinargerð og sveitarfélagsupprætti. Skipulagsgögn eru eftirfarandi:

- Gildandi og breyttur aðalskipulagsuppráttur í mkv. 1:50.000.
- Greinargerð þessi.

2 FORSENDUR OG STAÐHÆTTIR

Efnistökusvæðið er enduropnað og er staðsett vestan til í Langöldu, skammt ofan nýs vindlunda, ofan Þjórsár. Efnistökusvæðið kemur til með að vera nýtt til uppbyggingar á vindlunda í Búrfelli en naman var upphaflega notuð við gerð á Sultartangastíflu á árunum 1982-84, því er ekki um að ræða óraskað svæði að ræða nema að litlu leyti. Í samningi Landsvirkjunar við Íslenska ríkið frá 2021 er heimiluð efnistaka úr námunni fyrir starfsemi fyrirtækisins. Gert er ráð fyrir að allt að 250.000 m³ af efni verði tekið úr námunni á árunum 2024-2030. Að lokinni notkun námunnar verður unnið að frágangi og landmótun svæðis, fláar skornir niður og svæðið jafnað. Reynt verður, eftir því sem kostur er að skila svæðinu aftur í fyrra horf og þá verði hægt að breyta því aftur í skilgreint skógræktar og landgræðslusvæði.

Aðkoma að svæðinu er frá Sprengisandsleið (nr. 26) og nú þegar eru gamlir námuvegir og slóðar að námunni sem þó þarfnast endurbóta. Ekki verður þörf á að loka vegum/slóðum sérstaklega á vinnslutíma. Núverandi landnotkun svæðisins er innan skilgreinds landgræðslu- og skógræktarsvæði og er það hluti af SL26 Árskógar þar sem unnið hefur verið að uppgræðslu lands. Einnig er það skilgreint sem þjóðlenda. Þá er svæðið innan hverfisverndar HV13 sem tekur yfir Rangárvalla og Landmannaafrétt.

Samkvæmt vistgerðarkortlagningu NÍ er að finna vistgerðirnar sanda- og vikravist, eyðimelavist, grasmelavist og hélumosavist. Allar þessar vistgerðir eru með lágt verndargildi. Svæðið hefur ekki verið grætt upp.

3 TENGL VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR

3.1 Landsskipulagsstefna 2024-2038/2015-2026

Í Landsskipulagsstefnu er sett fram samræmd stefna ríkisins um skipulagsmál sem byggir á þeirri framtíðarsýn „að skipulag stuðli að sjálfbærri þróun og lífsgæðum, styðji við samkeppnishæfni og sveigjanleika og stuðli að viðnámsþrótti gagnvart samfélags og umhverfisbreytingum“.

Í stefnunni eru sett fram markmið um að vernd umhverfis og náttúru skuli stuðla að heilnæmu umhverfi og verndun og varðveislu víðerna, landslags, náttúru og líffræðilegrar fjölbreytni. Stuðla skal að almennri velsæld samfélagsins og gæðum í hinu byggða umhverfi með jafnvægi í nýtingu lands í þéttbýli og dreifbýli þar sem vöxtur samfélaga gengur ekki um of á náttúrulegt umhverfi. Þá skal skipulag stuðla að samkeppnishæfu atvinnulífi með því að auka samkeppnishæfni samfélags og efla atvinnulíf með hagkvæmri uppbyggingu innviða og sjálfbærri nýtingu auðlinda.

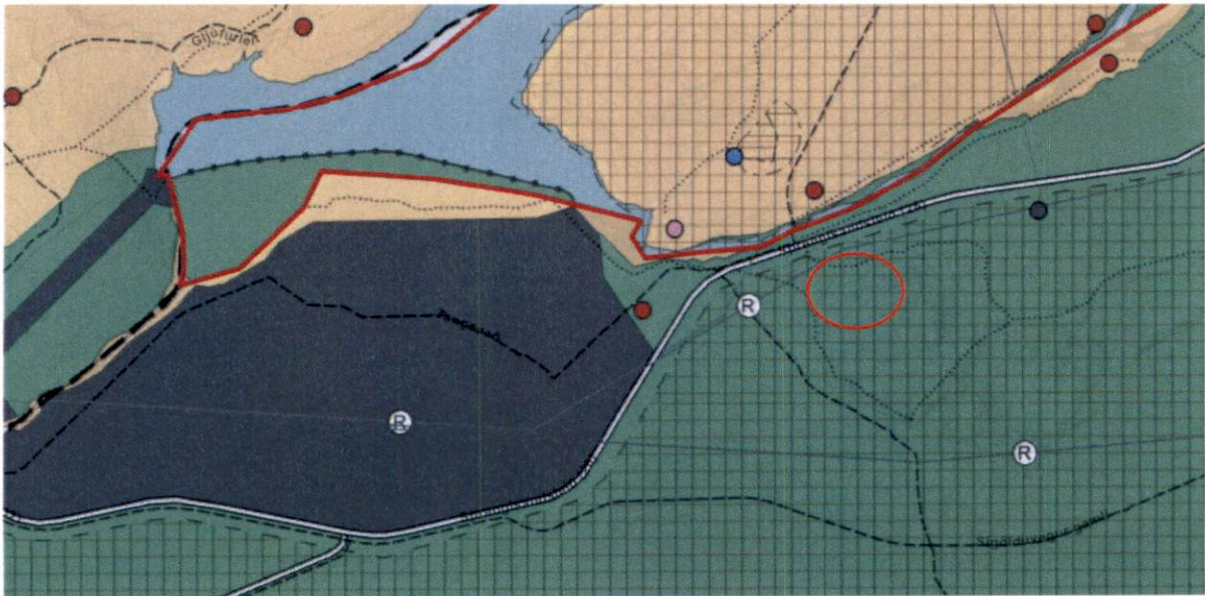
3.2 Aðalskipulag Rangárþings ytra 2016-2028

Í kafla 2.3.9 Efnistöku- og efnislosunarsvæði í gildandi aðalskipulagi er eftirfarandi stefna:

- Lögð er áhersla á nægt framboð efnistökusvæða og að þau séu í námunda við notkunarstað efnis.
- Efnistaka fer að jafnaði ekki fram á svæðum sem hafa sérstakt verndargildi, þ.e.a.s. friðlýstum svæðum eða svæðum á náttúru- og hverfisverndarsvæðum.
- Efnistökusvæði skulu hafa framkvæmdarleyfi skv. lögum.
- Áhersla er á góða umgengni á nýtingartíma og vandaðan frágang við verklok.

Gerð er grein fyrir þeim svæðum þar sem efnistaka fer fram eða er fyrirhuguð. Áfram er gert ráð fyrir efnistöku á þeim svæðum sem þegar eru nýtt en einnig á nokkrum nýjum svæðum. Gert er ráð fyrir ríflegum svæðum fyrir efnistöku til þess að hægt sé að nýta þá tegund efnis sem best hentar hverju sinni og til að draga úr því að aka þurfi langar leiðir með efni. Flestar námur í sveitarfélaginu eru nýttar til vegagerðar og eru þær í eða við núverandi vegstæði til að lágmarka umhverfisáhrif.

Námur verða einungis opnar á framkvæmdatíma og gengið frá þeim um leið og efnistöku lýkur. Öll efnistökusvæði skulu hafa framkvæmdarleyfi sbr. reglugerð 772/2012. Þegar efnistökusvæði er valið

Mynd 1. Breytt Aðalskipulag Rangárþings ytra. Staðsetning fyrirhugaðrar námu er sýnd með rauðum hring.

þarf að líta á jarðefni sem auðlind og nýta efnið til þess sem það er best til fallið. Í kafla 2.7.4 **Hverfisvernd** eru eftirfarandi ákvæði:

- Hefðbundnar nytjar, svo sem beit og veiðar geta haldist eins og verið hefur. Sveitarstjórn getur þó sett reglur um takmörkun og beitarstýringu á svæðinu.
- Halda skal byggingarframkvæmdum í lágmarki og þess gætt að þær leiði til eins lítillar röskunar og kostur er.
- Vanda skal til allra framkvæmda sem heimilaðar verða, ganga frá byggingum og umhverfi svo fljótt sem verða má og tryggja góðan frágang fráveitu.

HVERFISVERNDARSVÆÐI

NR	HEITI SVÆÐIS	LÝSING	JÖRD/JARÐIR
HV13	Rangárvalla- og Landmannaafréttir	Afréttarsvæðin sunnan Tungnaár. Stór samfelld svæði gosminja, viðlend hraunasvæði og eldstöðvar, þ.á.m. Hekla og Torfajökull. Ekki verður hróflað við minjum á svæðinu, s.s. gömlum vörðum eða skálum án samráðs við Minjastofnun.	Afréttur

Í kafla 2.3.1 **Skógræktar- og landgræðslusvæði** er eftirfarandi stefna:

- Leitast verði við að efla skógrækt, uppgræðslu- og landbótastarf.
- Unnið verði að stöðvun gróður- og jarðvegseyðingar og endurheimt landgæða, þar sem þess þarf.
- Hugað skal að því að trjá- og skógrækt spilli ekki útsýnisstöðum, byrgi ekki ásýnd fjalla og fossa eða valdi snjósöfnun á vegum.
- Skipulag skógræktar taki mið af að vernda ásýnd og landslag.
- Unnið verði að stöðvun landbrots af völdum fallvatna ef þurfa þykir.

Skógrækt og landgræðsla verði nýtt til bindingar kolefnis. Skógrækt er viðurkennd aðferð til bindingar kolefnis í jarðvegi. Auk þess veitir skógrækt skjól gegn gróður- og jarðvegseyðingu. Mikilvægt er að skógrækt falli vel að landslagi og ekki verði plantað skógi fyrir góða útsýnisstaði.

Landgræðslu- og skógræktaráætlanir skulu vera í samræmi við skipulagsáætlanir og taka mið af þeim verndarákvæðum sem þar eru sett fram, s.s. vegna hverfisverndar, svæða á náttúruminjasrá og fornminja. Taka skal tillit til jarðmyndana og vistkerfa sem njóta verndar skv. 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013.

SKÓGRÆKTAR OG LANDGRÆÐSLUSVÆÐI

NR	HEITI SVÆÐIS	LÝSING
SL26	Árskógar	Landgræðslusvæði, stærð svæðis er um 20.763 ha.

Samræmi breytingar við landsskipulagsstefnu og aðalskipulag

Breytingin er í samræmi við landsskipulagsstefnu er varðar skipulagsákvæðanir um landnýtingu og mannvirkjagerð vegna orkuvinnslu og orkuflutnings, þar sem breytingin tengist orkuvinnslu við Búrfellslund. Þar að auki samræmist breytingin stefnu um vistheimt, eflingu og verndun gróðurs og jarðvegs þar sem landslagsgreining og vistgerðaflokkun er í fyrirrúmi við skipulagsákvæðanir, þar sem verið sé að stuðla að gróðurheimt að lokinni efnistöku og áformað er að efnistöku lokinni verði svæðið aftur skilgreint undir landgræðslu og skógrækt.

Breytingin er ekki í samræmi við stefnu gildandi aðalskipulags þar sem segir að efnistaka fari að jafnaði ekki fram á svæðum sem eru undir hverfisvernd. En þar sem svæðið er nú þegar raskað og var nýtt sem efnistökusvæði áður, er því ólíklegt að það hafi mikil áhrif á heildarverndargildi hverfisverndar á svæðinu. Þar sem kvaðir eru á um að framkvæmdum loknum verði gengið frá svæðinu aftur í fyrra horf verða áhrifin einungis tímabundin á meðan framkvæmdum stendur.

3.3 Orkustefna til ársins 2050

Orkustefna til ársins 2050 er langtímaorkustefna stjórnvalda þar sem sett er fram framtíðarsýn og leiðarljós í orkumálum á Íslandi. Tilgreind eru fimm meginstoðir orkustefnunnar: orkuöryggi, orkuskipti, orkunýting og sparnaður, samfélag og efnahagur og umhverfi.

Um orkuöryggi segir m.a. að „Orkuöryggi miðast við að tryggja nægilegt og öflugt framboð á orkugjöfum, rafmagni, heitu vatni og jarðefnaeldsneyti fyrir heimili, grunnþjónustu og atvinnulíf, sem og að vernda innviði orkuviðnaðarins fyrir truflunum vegna náttúruvár, skemmdarverka eða af öðrum orsökum“.

Orkustefna undirstrikar mikilvægi þess að sátt ríki um vernd náttúru og nýtingu orkuauðlinda og að öll umhverfisáhrif eru lágmörkuð eins og kostur er. Efni úr náminu kemur til með að vera nýtt fyrir starfsemi og rekstur Landsvirkjunar sem miðar að endurbótum og eflingu raforkukerfi landsins.

3.4 Þjóðlenda

Stór hluti hálendis Rangárbings ytra er þjóðlenda. Þjóðlendur eru landsvæði þar sem íslenska ríkið er eigandi lands og hvers konar landsréttinda og hlunninda sem ekki eru háð einkaeignarrétti. Um þjóðlendur gilda lög nr. 58/1998 um þjóðlendur og ákvörðun marka eignarlanda, þjóðlendna og afrétta. Forsætisráðherra fer með málefni þjóðlendna. Ráðherra til aðstoðar við stjórn og ráðstöfun réttinda innan þjóðlendna er samstarfsnefnd um málefni þjóðlendna. Samkvæmt 3. gr. laganna má enginn hafa afnot af þjóðlendu fyrir sjálfa sig, þar með talið að reisa þar mannvirki, gera jarðrask, nýta hlunnindi, vatns- og jarðhitaréttindi án leyfis. Til að nýta land og landsréttindi innan þjóðlendu þarf leyfi hlutaðeigandi sveitarstjórnar sem og forsætisráðuneytisins sé nýting heimiluð til lengri tíma en eins árs.

Einstaklingar, sveitarfélög eða aðrir lögaðilar geta átt svokölluð takmörkuð eignarréttindi innan þjóðlendna. Þjóðlendulög raska ekki slíkum réttindum. Samkvæmt 5. gr. laganna skulu þeir sem hafa nýtt land innan þjóðlendna sem afrétt fyrir búfénað, eða haft þar önnur hefðbundin not sem afréttareign fylgja, halda þeim rétti í samræmi við ákvæði laga þar um. Afréttur er skv. 1. gr. laganna landsvæði utan byggðar sem að staðaldri hefur verið notað til sumarbeitar fyrir búfé. Hið sama gildir um önnur réttindi sem menn færa sönnur á að þeir eigi.

Ráðuneytið veitir leyfi fyrir nýtingu vatns- og jarðhitaréttinda og vindorku innan þjóðlenda. Samþykki ráðuneytisins þarf til að nýta námur og önnur jarðefni innan þjóðlenda óháð tímalengd. Allar framkvæmdir og jarðrask innan þjóðlendna sem vara lengur en í eitt ár eru háðar samþykki ráðuneytisins og samþykki ráðuneytisins þarf til að nýta námur og önnur jarðefni innan þjóðlendna skv. 3. mgr. 3. gr. laga nr. 58/1998.

3.5 Vatnaáætlun 2022-2027

Fyrsta vatnaáætlun Íslands var staðfest árið 2022 á grunni laga um stjórn vatnamála nr. 36/2011 en markmið þeirra er að vernda allt vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til að vatn njóti heildstæðar verndar. Að auki er lögunum ætlað að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns og langtíma verndar vatnsauðlindarinnar.

Skipulagssvæðið er innan grunnvatnshlotanna Langöldulækir (103-930-R)¹ og Tungnaárhraun (103-308-G)². Umhverfismarkmið grunnvatnshlotanna er að tryggja góða magnstöðu og gott efnafræðilegt ástand. Núverandi ástand vatnshlotsins við Langöldulæk er gott og gert er ráð fyrir að umhverfismarkmið náist. Ástand vatnshlotsins Tungnaárhraun er einnig gott en miðað við vefsýnna er óþekkt með að umhverfismarkmið náist. Til að sporna við mögulegri mengun verður ekki gert ráð fyrir að mikið magn olíu verði geymt á svæðinu, einungis verður fyllt á vinnuvélarnar.

¹ <https://vatnavefsja.vedur.is/#/waterbody/103-930-R>

² <https://vatnavefsja.vedur.is/#/waterbody/103-308-G>

3.6 Fornminjar

Aðalskráningu fornleifa í Rangárþingi ytra er lokið. Minjavörður Suðurlands tók svæðið út og fundust engar þekktar minjar innan skipulagssvæðis.

Finnist áður ókunnar minjar ber að tilkynna fundinn til Minjastofnunar eins fljótt og auðið er skv. 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012. Friðhelgað svæði umhverfis fornminjar er 15 m skv. 22. gr. laganna.

4 BREYTING Á AÐALSKIPULAGI

4.1 Breyting á uppdrætti

Bætt er við nýju efnistökusvæði E124 inn á aðalskipulagsuppdrátt. Skógræktar- og landgræðslusvæði (SL26) minnkar sem nemur stærð efnistökusvæðisins. Hverfisvernd mun haldast, þar sem efnistakan er aðeins tímabundið og verður gengið frá tökusvæðinu að framkvæmdum loknum.

4.2 Breyting á greinargerð

Bætt er við nýju efnistökusvæði í töflu í kafla 2.3.9 fyrir efnistökusvæði.

TAFLA 1. Texti í breytttri greinargerð.

EFNISTÖKUSVÆÐI

NR	HEITI SVÆÐIS	LÝSING	JÖRÐ
E124	Langalda	Bergnáma, heimiluð efnistaka er allt að 250.000 m ³ . Stærð allt að 11,4 ha. Ekki er gert ráð fyrir starfsmannaaðstöðu innan efnistökusvæðis, heimilt er að vera með vinnuskúr í námunni að því tilskyldu að frárennsli o.fl.verði ekið af svæðinu. Óheimilt er að geyma til lengri tíma efni, s.s. olíu, bensín og skyld efni sem geta valdið mengun. Að lokinni notkun námunnar skal gengið frá henni og hún aðlöguð að landinu umhverfis og fái sem náttúrulegast yfirbragð. Heimilt er að græða svæðið upp/planta trjám. Eftir atvikum verður svæðið aftur felld innan SL26.	Afréttur

Gerð er breyting á töflu í kafla 2.3.2 Skógræktar og landgræðslusvæði þar sem SL26 minnkar um 11,4 ha.

TAFLA 2. Texti í breytttri greinargerð.

SKÓGRÆKTAR- OG LANDGRÆÐSLUSVÆÐI

NR	HEITI SVÆÐIS	LÝSING	JÖRÐ
SL26	Árskógar	Landgræðslusvæði, stærð svæðis um 19.052 ha	Afréttur

5 UMHVERFISMATSSKÝRSLA

Aðalskipulagsbreytingin fellur undir lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021, viðauka 1.01. Með breytingunni er mörkuð stefna um framkvæmdir sem kunna að hafa í för með sér umhverfisáhrif.

Framkvæmdin fellur undir lið 2.02 í 1. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 þar sem kveðið er á að ef um efnismagn er 50.000 m³ eða meira sé það í flokki B sem nær yfir framkvæmdir sem kunna að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og metið er í hverju tilviki með tilliti til eðlis, umfangs og staðsetningar hvort háð skuli umhverfismati. Unnið er að fyrirspurn um matsskyldu til Skipulagsstofnunar.

5.1 Tengsl við aðrar áætlanir

Í umhverfismatsskýrslu er gerð grein fyrir tengslum og samræmi við aðrar áætlanir og stefnur sem taka þarf tillit til eða geta haft áhrif á breytinguna.

5.2 Umhverfispættir og áherslur

Skoðuð er áhrif á þá umhverfispætti sem tilgreindir eru í töflu 3 og þeir metnir í samræmi við stefnuskjöl og viðmið. Viðmið fyrir hvern umhverfispátt eru sett með tilliti til laga og reglugerða, stefnuskjala sveitarfélagsins auk viðmiða í opinberum stefnuskjöllum og/eða alþjóðlegum skuldbindingum.

TAFLA 3. Umhverfispættir, viðmið og matsspurningar.

UMHVERFISPÁTTUR	UMHVERFISVIÐMIÐ	MATSSPURNINGAR
Landnotkun og landslag <i>Landslag.</i> <i>Ásýnd og sjónræn áhrif.</i> <i>Landnotkun.</i>	<i>Landsskipulagsstefna 2015-2026</i> - Landnotkun stuðli að heilnæmu umhverfi og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi. - Landnýting og mannvirkjagerð vegna orkuvinnslu og orkuflutning taki mið af áherslu á sjálfbæra nýtingu orkuvæðlinda og verndun víðerna og náttúru miðhálandis. <i>Aðalskipulag Rangárbíngs ytra 2016-2028.</i> - Stuðla að fjölbreyttari landnýtingu í samræmi við landgæði og ástand lands. - Tryggja nægt framboð efnistökusvæða og þau séu í námund við notkunarstað efnis. - Áhersla á góða umgengi á nýtingartíma og vandaðan frágang við verklok. - Leitast verður við að viðhalda lítt snortnu yfirbragði hálandisins. <i>Aðgerðaaætlun í landgræðslu og skógrækt 2022-2031.</i> - Landnýting sé sjálfbær og taki mið af ástandi og getu vistkerfa. <i>Lög um náttúruvernd nr. 60/2013.</i>	Hefur stefnan áhrif á landslag? Hefur stefnan áhrif á ásýnd svæðis? Hefur stefnan áhrif á landnotkun?
Gróður og dýr <i>Gróðurlendi og vistkerfi</i> <i>Búsvæði dýra.</i>	<i>Landsskipulagsstefna 2015-2026.</i> - Landslagsgreining og vistgerðarflokkun lagðar til grundvallar skipulagsákvörðunum. <i>Aðalskipulag Rangárbíngs ytra 2016-2028.</i> - Stuðla að gróðurvernd og landgræðslu.	Hefur stefnan áhrif á gróður og vistkerfi? Hefur stefnan áhrif á búsvæði dýra?

UMHVERFISÞÁTTUR	UMHVERFISVIÐMIÐ	MATSSPURNINGAR
	- Unnið verður að stöðvun gróður- og jarðvegseyðingar og endurheimt landgæða. - Raskist gróið land vegna framkvæmda skal að lágmarki ígildi þess gróðurs sem tapast grætt upp. <i>Aðgerðaráætlun í landgræðslu og skógrækt 2022-2031.</i> - Endurheimta vistkerfi á röskuðu landi. - Vernda og auka kolefnisforða vistkerfa. <i>Lög um náttúruvernd nr. 60/2013.</i> <i>Vistgerðarkortlagning NÍ.</i>	
Heilbrigði <i>Hávaði.</i> <i>Öryggi.</i> <i>Grunnvatn.</i>	<i>Landsskipulagsstefna 2015-2026.</i> - Skipulag stuðli að heilnæmu umhverfi m.t.t. vatnsgæða, loftgæða, hljóðvistar o.fl. <i>Aðgerðaráætlun í loftslagsmálum 2018-2023.</i> - Vernda og auka kolefnisforða vistkerfa. - Auka kolefnisbindingu í jarðveg og gróðri. <i>Aðalskipulag Rangárbings ytra 2016-2028.</i> - Standa vörð um vernd grunnvatns sem neysluvatns fyrir íbúa og atvinnustarfsemi. - Landgræðsla verði nýtt til bindingar kolefnis. - Í nánum innan friðlands, náttúruminjaskrá, vatnsverndarsvæðum eða öðrum verndarsvæðum er óheimilt að geyma oliur eða önnur mengandi efni. <i>Vatnaáætlun 2022-2027 og lög um stjórn vatnamála nr. 36/2011.</i> - Vernda vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa. - Öll vatnshlot nái umhverfismarkmiðum sínum. <i>Reglugerð nr. 797/1998 um varnir gegn mengun grunnvatns.</i>	Er hætt á hávaða vegna stefnu skipulagsins? Hefur stefnan áhrif á öryggi á verkstað? Hefur stefnan áhrif á grunnvatnsstöðu á svæðinu?
Samfélag <i>Efnahagur og atvinna</i> <i>Íbúar og byggð</i> <i>Samgöngur</i> <i>Raforkuöryggi</i>	<i>Aðalskipulag Rangárbings ytra 2016-2028.</i> - Efla byggð og atvinnulíf og stuðla að fjölbreyttum atvinnutækifærum. <i>Landsskipulagsstefna 2015-2026.</i> - Skipulag landnotkunar styðji við búsetu og samfélag í dreifbýli og efla samkeppnishæfni svæða. <i>Aðgerðaráætlun í landgræðslu og skógrækt 2022-2031.</i> - Landnýting styður við atvinnu og byggðir í landinu. <i>Orkustefna til ársins 2050.</i> - Orkuþörf samfélagsins ávallt uppfyllt með traustum innviðum, með næga afkastagetu og áfallapól.	Hefur stefnan áhrif á atvinnutækifæri?
Náttúru- og menningarminjar <i>Fornminjar.</i>	<i>Aðalskipulag Rangárbings ytra 2016-2028.</i> - Stuðla að varðveislu sögu, náttúru og menningarminja og annarra umhverfislegra gæða. - Landnotkun stuðli að varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu. <i>Lög um náttúruvernd nr. 60/2013.</i> <i>Lög um menningarminjar nr. 80/2012.</i>	Hefur stefnan áhrif á fornminjar?

5.3 Valkostir

Gildandi aðalskipulag (núll kostur) verður borið saman við tillögu um breytt aðalskipulag.

5.4 Mat á umhverfisáhrifum

BREYTT SKIPULAG:

Áhrif á landnotkun og landslag er neikvæð/óveruleg. Áhrif framkvæmdar á svæðinu eru neikvæð á meðan vinnslunni stendur, en ef gengið er vel frá svæðinu að vinnslu lokinni, og svæðið fært aftur í fyrra horf, eftir því sem kostur er, mun framkvæmdin hafa óveruleg áhrif á landslagið þar sem það er rýrt fyrir. Svæðið er í dag skilgreint sem skógræktar- og landgræðslusvæði sem hefur meiri ásýndaráhrif, gangi það eftir. Nýting efnistökusvæðis kemur ekki í veg fyrir að svæðið verði seinni nýtt undir landgræðslu og skógrækt.

Áhrif á gróður og dýr er neikvæð/óviss. Áhrif á búsvæði dýra eru neikvæð þar sem framkvæmdin mun að öllum líkindum fæla fuglum í burtu. Áhrif á gróður er óvissa þar sem svæðið er þegar raskað og því óvíst hversu vel verður hægt að græða svæðið aftur upp að framkvæmdum og frágangi loknu.

Áhrif á heilbrigði er óveruleg. Áhrif á hávaða eru töluverð en ef gætt er að öryggi starfsmanna varðandi hljóðvist og almennt öryggi á verkstað er ólíklegt að það hafi mikil áhrif. Ef settur verður upp aðstöðugámur fyrir starfsmenn á meðan framkvæmdum stendur og allur úrgangur fluttur í burtu er ólíklegt að það hafi neikvæð áhrif á heilbrigði.

Áhrif á samfélag er jákvæð. Framkvæmdin hefur jákvæð áhrif á samfélagið þar sem það gefur möguleika á atvinnutækifæri fyrir verktaka á svæðinu. Þar að auki verður efni úr námunni nýtt í uppbyggingu á vindlundi sem styrkir afhendingaröryggi raforkukerfisins.

Áhrif á náttúru- og menningarminjar er óveruleg. Engar þekktar minjar eru innan svæðisins.

GILDANDI SKIPULAG:

Áhrif á landnotkun, landslag, gróður og dýr er jákvæð/óveruleg. Landið heldur sér eins og það er.

Áhrif á heilbrigði og samfélag er óveruleg. Engin breyting – svæðið heldur sér eins og það er.

Áhrif á náttúru- og náttúruminjar eru óveruleg. Engin breyting. Engar þekktar minjar eru innan svæðisins.

5.4.1 Niðurstaða

Sveitarfélagið er hlynnt breytingunni á þeim forsendum að vöntun er á efnistökusvæði á svæðinu fyrir þær framkvæmdir sem fyrirhugaðar eru. Landsvirkjun mun ganga eins vel frá svæðinu og kostur er að framkvæmdum loknum. Ásýndaráhrif verða alltaf af efnisvinnslu en svæðið er nú þegar að hluta til raskað eftir fyrri efnistöku þannig ólíklegt er að það hafi mikil áhrif á ásýnd svæðis og ákjósanlegri kostur heldur en efnistaka annarstaðar á öröskuðu hrauni. Auk þess er svæðið nú þegar skilgreint sem skógræktar- og landgræðslusvæði, sem að öllu jöfnu hefur meiri ásýndaráhrif en vel frágengið námusvæði. Gæta skal að raska landi sem minnst þ.m.t. hraunum utan skilgreinds efnistökusvæðis og slóða frá Landvegi að svæðinu. Framkvæmdin hefur jákvæð áhrif á samfélagið til uppbyggingar á umhverfisvænni orkuvinnslu og eftir atvikum til uppbyggingar vegakerfis.

6 SKIPULAGSFERLI, KYNNING OG SAMRÁÐ

Skipulagslýsing var kynnt í febrúar 2024. Umsagnir bárust frá Skipulagsstofnun, Brunavörnum Rangárvallasýslu, Heilbrigðiseftirliti Suðurlands, Vegagerðinni, Landsneti, Forsætisráðuneytisins og Umhverfisstofnun. Eftir því sem við á hefur verið tekið tillit til athugasemda.

6.1 Umsagnaraðilar

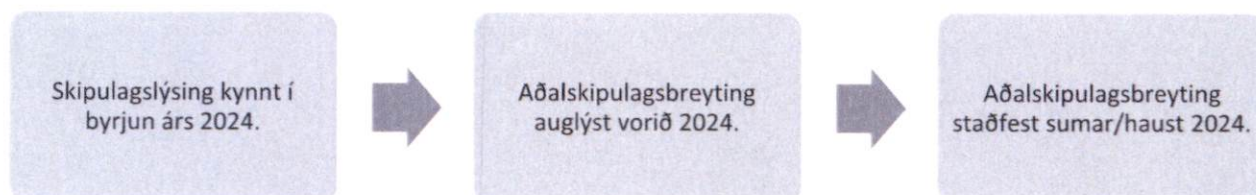
Óskað er eftir umsögnum frá eftirtöldum aðilum:

- Umhverfisstofnun
- Heilbrigðiseftirlit Suðurlands
- Minjastofnun Íslands
- Vegagerðin
- Forsætisráðuneytið
- Land og Skógur
- Landsnet

Eftir atvikum verður leitað eftir umsögnum annarra aðila, þar á meðal innan stjórnsýslu sveitarfélagsins.

6.2 Skipulagsferli

Eftirfarandi er áætlað skipulagsferli.

6.3 Breytingar að lokinni auglýsingu

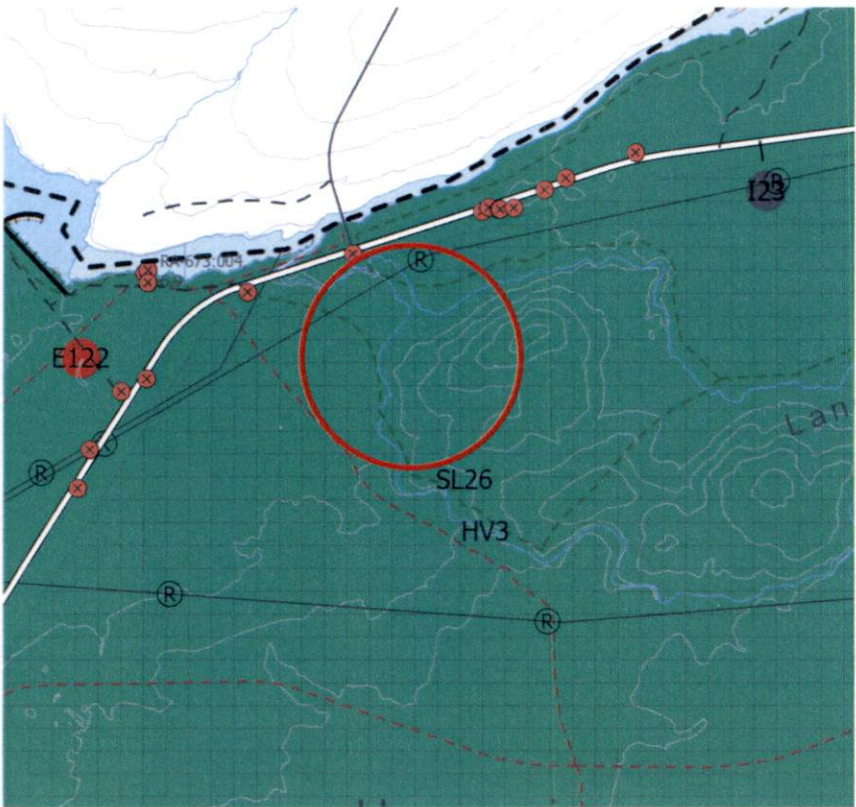
Á auglýsingatíma bárust umsagnir frá 6 aðilum.

Umsagnir kalla ekki á efnislegar breytingar en mynd 1 var uppfærð og skerpt á umfjöllun um áhrif á hraun í kafla 5.4.1. Þá var töfluheiti og stærð svæða í töflu 2 leiðrétt.

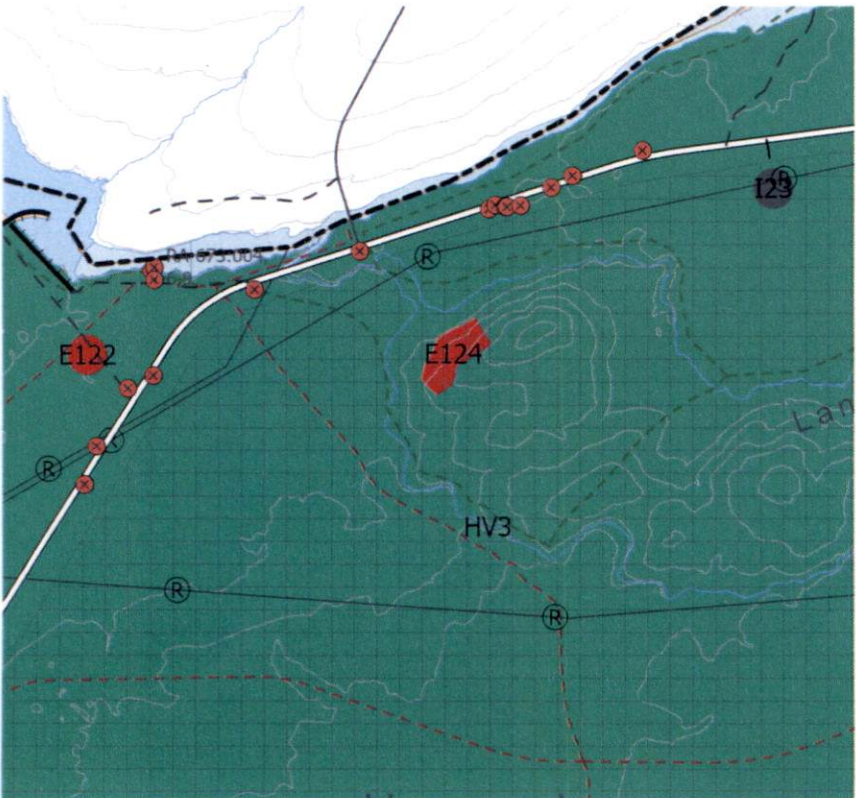
Umfjöllun um landsskipulagsstefnu var uppfærð í samræmi við nýja Landsskipulagsstefnu 2024-2038.

Aðalskipulag Rangárþings ytra 2016-2028

Breyting aðalskipulags - Efnistaka við Langöldu

GILDANDI AÐALSKIPULAGSUPPDRAÐTÚR

BREYTTUR AÐALSKIPULAGSUPPDRAÐTÚR

Skýringar

- Svæði sem breytingin nær til
- Sveitarfélamörk
- Stofnvegir
- Héraðsvegir og aðrir vegir
- Landsvegir
- Slóðar
- Gönguleið
- Reiðleið
- R Háspennulína 132-220 kV
- Stíflur
- Hverfisvernd
- Vatnafar_línur
- Á, lækur
- Stöðuvatn, tjörn
- Hæðarlínur
- Efnistöku- og efnislosunarsvæði
- Iðnaðarsvæði
- Skógræktar- og landgræðslusvæði
- Öbyggð svæði
- x Fornminjar undir hverfisvernd ónávæm staðsetur

Breyting - aðalskipulags
Efnistaka við Langöldu

Verk: 108288
Unnið: GAL

Blaðstærð: A4
Rýnt: BRE/IS

Mælikvarði: 1:50.000
Breytt dags:

Dags: 21.03.2024